

כורסא מעץ בוק, ישראל,

שנות ה-40,

₪ 4,500

גלריה וינטאג

אוספים מרשימים וייחודיים, אסתטיקה מעניינת ומגע רענן. כיצד להתחיל לבנות אוסף עיצוב בארץ / ד"ר דניאלה אוהד

בשנים האחרונות הפכה אספנות עיצוב לאחד התחומים המתפתחים, הדינמיים והמרתקים ביותר בשוק האמנות הבינלאומי, תחום שעד לפני זמן קצר לא היה לו קיום של ממש בארץ. עם השתבחות הטעם בעיצוב פנים, התגברות המודעות לאספנות אמנות, הנטיה ליצירת בתי מהממים וההתעניינות בעיצוב בינלאומי, היה ברור שזה אך עניין של זמן עד שהתחום יצוץ גם כאן. ואכן, כמו בעולם הגדול, גם בארץ חל שינוי. היום, גלריות המתמקדות בעיצוב ותערוכות העוסקות בעיצוב מעוררות מודעות לאספנות עיצוב. אפשר ליצור גם כאן אוספים מרשימים וייחודיים עם פוטנציאל, אסתטיקה מעניינת ומגע רענן. אז כיצד מתחילים לבנות אוסף עיצוב בארץ?

לסיום, בחרתי גם ב"כיסא הסייסטה" העומד בחלל המרכזי של הגלריה, איקון עיצובי משל הנורבגי אינגמר רלינג, פריט שרבים מאספני עיצוב בעולם היו חושקים בו

האוכלוסייה הגדלה במדינת ישראל החדשה. מתוך עליות גג עבשות, בתים ששנים לא שופצו ומרתפים חשוכים בכל רחבי הארץ, מביא בן ברוך את הרהיטים הנפלאים לגלריה.

בתוך הגלריה גם בית מלאכה לשיפוץ וריפוד, ובן ברוך מציע גם רהיטים משופצים בשליש מהמחיר המקורי. השיפוץ לא תמיד עושה חסד לרהיטים הישנים, ויש לבדוק שמלאכת השיפוץ לא שינתה במאומה את המקור. "בשנים האחרונות", הוא מספר, "יש התעניינות בפריטי ריהוט ישראליים משנות ה-40 וה-50 בקרב אדריכלים ומעצבים". הערך המוסף בהוספת פריטים ישראליים לאוסף הוא הנוסטלגיה והזהות המקומית ולכן מומלץ לרכוש רהיטים או כלי קרמיקה חתומים על ידי מפעלים דוגמת "בית היוצר", "נעמן", "לפיד" או "חרסא", או שיהיו מתועדים במגוון קטלוגים הישנים בספריית הגלריה.

לאחר נסיעה שארכה שבע דקות הגעתי לגלריית אלון שגב. התופעה הבינלאומית של גלריות אמנות מן השורה הראשונה שהתחילו לייצג מעצבים, הגיעה לאחרונה גם לכאן.

"כיסא הסייסטה" בעיצוב המעצב הנורווגי אינגמר רלינג, 1965. הכיסא עשוי מפלדה מצופה בניקל ומחירו 18,000 ש"ח. הגלריה החדשה, יפו. צילום: נעמה כנפו

Fireworks, מנורה בעיצוב עמי דרך ודב ננשרוא, עשויה מנורות של מכוניות. מתכת ושיש בגלריית פרדיגמה. מחיר: 15,000 ש"ח.

את החיפוש אחר אתרים לרכישת פרטי עיצוב לאספנים התחלתי בגלריה החדשה השוכנת בבנין עותומני מרשים ורחב ידיים ביפו. מאז שנפתחה הגלריה לפני שש שנים, "חל שינוי של ממש בגישה הקיימת בארץ בנושא של אספנות עיצוב, טעם וידע", אומרת בעלת הגלריה, הדס חרמש. "אנשי תרבות, אדריכלים, מעצבי פנים, אספני אמנות וכן הרבה צעירים מתחילים להכיר בתחום הנפלא של אספנות עיצוב מודרני". הגלריה החדשה היא מהיחידות בארץ שמציגה פרטי עיצוב מודרני מקוריים מאבני הדרך בעיצוב המאה העשרים, ולא מהדורות מחודשות. יש לציין כי לא כל הרהיטים בגלריה החדשה נכנסים לתוך הקטגוריה של פריטי אספנות, שכן לא כולם מתועדים. אחרי הכל, רהיט ללא שם כמוהו כציור ללא שם, ומה שטוב למעצבי פנים לא תמיד טוב לאספנים.

בגלריה גיליתי מספר יצירות חשובות ומעניינות, בעלות ערך לכל אוסף עיצוב מודרני. בין הכיסאות הרבים בעיצוב בני הזוג האמריקאיים צ'ארלס וריי אימס ששינו את פני עיצוב המאה ה-20, בחרתי בכיסא הצי'פס בחותמת מפעל הרמן מילר. בחיפוש אחר שפה בעלת זהות אמריקאית, קיבל אימס את השראתו לעיצוב כיסא - שיש הטוענים כי הוא-הוא העיצוב פורץ הדרך בתולדות העיצוב המודרני - מהצי'פס שמוזהה עם התרבות האמריקאית. בחרתי גם בספה של המעצב היהודי ממוצא הונגרי ולדימיר קנן, שאת הקריירה הנוספת שלו עשה בניו יורק של שנות ה-70 והשתגלה בשנים האחרונות על ידי גלריות ואספני עיצוב. לסיום, בחרתי גם ב"כיסא הסייסטה" העומד בחלל המרכזי של הגלריה, איקון עיצובי של הנורבגי אינגמר רלינג, פריט שרבים מאספני עיצוב בעולם היו חושקים בו.

הגלריה החדשה עשיתי את דרכי לשוק הפשפשים הסמוך. בתוך תוככי הדוכנים, החנויות הצבעוניות, המסעדות האופנתיות ושוק הרוכלים שוכנת גלריית וינטאג'. בחלל הענק העמוס באוצרות נעתקה נשמתי וכאילו צללתי לישראל של פעם. ערן בן ברוך, מבעלי הגלריה, הוא מומחה לריהוט וכלי קרמיקה ישראליים ישנים ועיקר עיסוקו בעיצוב ישראלי בן שנות ה-40 וה-50. בגלריה שתי קומות עמוסות ברהיטים מקומיים, אותם רהיטים שראינו בבתיים של סבא וסבתא, רהיטים משל "הזורע", "4 נגרים", "הארגז צריפין", "נצר סירני" וכל המפעלים שעמלו ביצירת רהיטי עץ בוק ופורמייקה בעבור

מלמעלה למטה:
 שרפרף, יעל מר ושי אלקלעי ל-Raw Edges, 2009, עשוי פוליאוריתן מוקצף, עץ, זחומר פלסטי
 לכן בגלריית פרדיגמה. מחיר: 8,800 ש"ח.
 כורסת "גלדיס", אילה צרפתי ל"אקווה קריאיישנס", 2010, לרכישה בחנות אקסקלוסיב
 Departure, פסל ברונזה של אריק לוי, 2007, מוצג בגלריית אלון שגב

גלריית אלון שגב חתמה לאחרונה חוזה ייצוג עם המעצב הישראלי השוכן בפאריס, אריק לוי. לוי, הפועל ממשרדו "L. Design", התפרסם בשנים האחרונות בזכות עבודתו בזירות השונות של עולם העיצוב: עיצוב תעשייתי, עיצוב אופנה, ועיצוב במהדורות מוגבלות שאותו מייצגת הגלריה. זמינותם המוגבלת של רהיטים אלו מעלה בדרך כלל את סף הנחשקות שלהם בעיני אספנים. לוי עיצב את משרדי חברת קרטייה בפאריס, עיצב רהיטים עבור החברות "בלרי" ו"לין רוזה", מנורות עבור "בקארה", תפאורות ללהקת בת שבע ועוד.

שגב מעיד כי במשך שנים רצה להיכנס לתחום העיצוב. את החלום הוא מגשים בימים אלו באמצעות ייצוג סדרות הסלעים של המעצב הנודע. את מוטיב הסלע יצר לוי לפני שנים ומאז הוא הפך למעין לוגו שלו, לאלמנט המרכזי ביצירתו. את הדור הראשון של פסלי הסלעים של לוי העשויים מנירוסטה כבר אי אפשר להשיג, ושגב מעיד כי מחירם נאמד כיום במאות אלפי יורו. אולם, את הפריטים מהדור החדש העשויים מנחושת, ברונזה ונירוסטה מצופה פטינות למיניהן, אפשר לרכוש בגלריית אלון שגב.

מכאן קצרה הדרך **לגלריית פרדיגמה**, גלריה לעיצוב שנפתחה לאחרונה בחלל מואר ומעוצב ברחוב אחד העם. את פרדיגמה, שמתנהלת כגלריית אמנות לכל דבר, כלומר כזו המבוססת על תערוכות מתחלפות, מנהלת ענת בנבנישתי. בגלריה מוצגים עבודות של מעצבים מקומיים ובינלאומיים ולבנבנישתי יש תכנית מוגדרת של התערוכות שתוצגנה בשנה הקרובה. בתערוכה הראשונה אהבתי במיוחד את עבודותיהם של עמי דרך ושותפו לסטודיו דב גנשורא, שהציגו גופי תאורה מפנסי מכוניות; את עבודתו של עזרי טרזי, אוצר התערוכה; ואת השרפרפים בעיצוב יעל מר ושי אלקלעי הפועלים בלונדון.

העבודות משקפות את הכיוונים השונים בעיצוב ישראלי עכשווי. בתערוכה הנוכחית, ששמה "ישיבת הסדר", מוצגים עבודותיהם של טל גור, סטודיו "רדיש", גלית שבו, וווילי מזרחי, ספי חפץ, נד צ'רני, אלישע טל ואילון ערמון, כולם מעצבים ישראליים שיצרו רהיטים מוזמנים על פי בקשת האוצר, ומחיריהם נוחים.

מכאן נסעתי לצפון הישן של תל אביב. בסמוך לנמל תל אביב שוכנת חנות העיצוב **אקסקלוסיב** שבתוכה נפתח לאחרונה אולם התצוגה של חברת **אקווה קריאיישנס** והמעצבת **איילה צרפתי**. את צרפתי אין צורך להציג; פסלי התאורה שלה הוצגו כבר במוזיאונים ובירידי האמנות החשובים בעולם, פסלים ייחודיים עשויים נימי זכוכית דקיקים שהם מראה של הטבע והמים. בחדר התצוגה החדש מוצג מגוון של עבודתה של צרפתי, שבשנה האחרונה החלה לפתח את אמנות הריפוד, תחום מרתק ומסקרן שכמעט ולא קיים בזירת אספנות העיצוב הבינלאומי. היא יצרה רהיטים במהדורות מוגבלות שעשויים צורות אורגניות ודינאמיות. כמו בפסלי הזכוכית שלה, גם בהם יש גוון אקספרסיבי המשקף את זהותה של המעצבת ותואם לטעם של ימינו. היא מציגה רהיטים מרופדים ופסלי תאורה עשויים לכד, יצירות בארוקיות ומתוחכמות שיהוו תוספת נפלאה לכל אוסף עיצוב. אוסף עיצוב שונה בתכליתו ובאופיו מאוסף אמנות פלסטית או מאוסף עתיקות. עיצוב תופס מקום חשוב בחיי היומיום, משום שהוא מכיל פריטים שימושיים, המשקפים את הטעם שלנו, הזהות האסתטית שלנו ואף תורמים לנוחות ולדרך חיים. טעמנו מובנה מתוך ניסיונות, מתוך נסיעות בעולם, קריאת ספרים, לימוד והשכלה בכל התחומים, וכך הטעם הוא אלמנט דינמי, משתנה ללא הרף ומשתבח עם הזמן.

השאלה שאני נשאלת תכופות על ידי תלמידים הבאים ללמוד את תורת אספנות העיצוב היא האם קיימים עקרונות או חוקים באספנות עיצוב. קשה לדבר על חוקים החלים על כל תחום העיצוב שכן לכל תקופה ולכל סגנון חוקים עצמאיים משלהם. העיקרון היחיד המשותף לתחום הרחב והמרתק הזה, הוא שעל כל רהיט וכל פריט להיות מתועד. עיצוב אנונימי, גם אם ניחן בערך אסתטי רב, אינו לעולם לא יהיה, פריט אספנות.

ד"ר דניאלה אהוד היא חוקרת ומרצה בתחום תולדות העיצוב וכן עוסקת בייצוג לאספנות פריטי.
 daniellaohad@gmail.com

הגלריה החדשה, רחוב הצורפים 15, יפו / www.thenewgallery.co.il
גלריית אלון שגב, שדרות רוטשילד 6, תל אביב / www.alonsegevgallery.com
גלריית וינטג', רחוב עולי ציון 13, יפו / www.vintagegallery.co.il
אקווה קריאיישנס בתוך חנות אקסקלוסיב / רחוב הירקון 321-317, תל אביב
פרדיגמה, רחוב אחד העם 60, תל אביב / www.paradigmagallery.com